

הלכות ראש השנה שחל בערב שבת הרב אביננדב אבוקרט, קהילת 'אברהם יגל' ; הזמנים הינם לפי גבעת שמואל

יום רביעי [ערב חג]

1. הכנת הנרות - אסור להכין ביום טוב הראשון את הנרות לצורך יום טוב השני ולכן מאוד מומלץ להכין מראש שלוש מערכות של נרות: יו"ט ראשון, יו"ט השני ושבת - של נרות מוכנים או כוסיות שמן עם פתילות.
2. עירוב תבשילין -
 - 2.1. בעל הבית לוקח חלה ומנת תבשיל, מייעד אותם במחשבתו לאכילה בשבת, מברך "אשר קדשנו במצוותיו וציונו על מצות עירוב" ואומר: "בעירוב הזה יהא מותר לנו לאפות ולבשל ולהטמין ולהדליק נר ולעשות כל צרכינו מיום טוב לשבת".
 - 2.2. את העירוב יש לשמור עד סיום ההכנות לשבת. נוהגים לאכלו בסעודה שלישית.

יום חמישי [יום א' של ר"ה]

3. הכנות -
 - 3.1. את כל ההכנות שאין בהן שום צורך ליום טוב הראשון, יש להתחיל רק מצאת הכוכבים [18: 57]. במקום צורך גדול ניתן רק לערוך את השולחן מהשקיעה [18: 39].¹
 - 3.2. האיסור כולל גם דברים שאין בהם חילול יום טוב או שהם טרחה בלבד כגון: בישול מאכלים, שטיפת כלים, הצעת מיטות, עריכת השולחן או הדחת צלחות.
 - 3.3. אפשר להפשיר מאכלים או להכניס למקרר לצורך סעודת הלילה ועדיף לעשות זאת כשאפשר לאוכלם ביום הראשון.²
 - 3.4. אין לבשל לצורך השבת כלל אף על פי שעירב עירוב תבשילין, אלא יבשל לצורך שבת ביום טוב שני (יום שישי).³
4. הדלקת נרות יו"ט שני -
 - 4.1. אופן ההדלקה - בהעברה מאש קיימת.
 - 4.2. זמן ההדלקה - יש להדליק רק אחרי צאת הכוכבים [18: 57]. במקום הצורך ניתן להדליק לפני השקיעה [18: 39] וטוב לכוון שעון שבת שיכבה את האור באותו זמן כדי שיהנה מהנרות כבר ביום טוב הראשון.⁴

יום שישי [יום ב' של ר"ה]

5. רחצה - מותר לרחוץ ביום חמישי ומצווה לרחוץ ביום שישי לכבוד שבת במים חמים [במים של דוד חשמל (שחוממו מלפני ר"ה או בר"ה, בשעון שבת) או במים מדוד השמש (גם אם חוממו בר"ה עצמו)].⁵
6. הכנות - ניתן לשטוף כלים ולערוך שולחן לכבוד שבת מבעוד יום, בהסתמך על עירוב התבשילין.⁶
7. בישולים - לכתחילה יש לסיים את הבישולים לשבת מבעוד יום, באופן שיהיה ניתן לאוכלם ביום טוב במקרה הצורך.⁷ בשעת הדחק ניתן לבשל גם אם האוכל לא יהיה מוכן מבעוד יום.⁸
8. הדלקת נרות שבת -
 - 8.1. אופן ההדלקה - בהעברה מאש קיימת.
 - 8.2. זמן ההדלקה - בזמן המופיע בלוחות [18: 17].

¹ שני ימי ראש השנה נחשבים כימים נפרדים [שו"ע תקג א] ולכן אין להכין מיום אחד ליום הבא. אמנם, יש כמה סיבות להקל להתחיל מהשקיעה: מהשקיעה כבר נכנס גבול היו"ט השני ולכן אין זה זלזול ביו"ט הראשון [משמרת המועדות א קצ]; איסור הכנה מיו"ט ראשון לשני הוא דרבנן וביה"ט הוא ספק דרבנן [מקראי קודש הררי עמי שפו אבל יש שחלקו על כך (בה"ל תקג א, כה"ח תקג ד, בא"ח פ"י צו ז)]. בחזו"ע [פסח עמי רסח] כתב להקל בדברים שהם רק הכנה ואינם איסור כמו עריכת השולחן מהשקיעה, במקום צורך גדול.

² הכנות שהן רק תחילת דבר אינן בגדר "הכנה" [חיי אדם קנ"ו, מ"ב תרס"ז ה, פסי"ת תקג א] אמנם בש"כ [י"י והערה כז] אסר זאת.

³ שאין עירובי תבשילין מתירים אלא שבות קרובה לשבת, ואפילו במקום שלא יוכל לעשות צרכי שבת ביום ששי אסור, דלא פלוג רבנן.

⁴ חזו"ע [ימים נוראים עמי קפב], התיר להדליק נרות של יום טוב שני, אפילו לפני שקיעת החמה של יו"ט ראשון, משום שיש בדבר צורך גם ליום טוב ראשון, שאור הנרות מוסיף אורה בבית. אבל ראה מנחת שלמה [ב נח ז], שכתב להדליק כאשר אור החשמל אינו דולק.

⁵ פניני הלכה יו"ט ה' י, חזו"ע שבת ו עמי פז (בסוף ההערה).

⁶ חזון עובדיה יו"ט עמי שמ.

⁷ היתר עירוב תבשילין אינו מבטל איסור דאורייתא של בישול ביו"ט עבור יום אחר, ולכן יש צורך שהאוכל יוכל לשמש, ולו תיאורטית, גם ליו"ט עצמו.

⁸ על סמך הדעה שאין איסור דאורייתא לבשל מיו"ט לשבת - משנה ברורה תקכ"ג.